

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Сучасні умови зовнішнього середовища і розвиток економіки вимагають пошуку шляхів підвищення ефективності функціонування підприємств, можливостей розвитку та розширення їх діяльності. Провідну роль в цьому займає економічний аналіз. Як найважливіша складова економічних наук, він визначає достовірність та надійність висновків, які робляться у відношенні стану, перспектив розвитку та ефективності діяльності суб'єктів господарювання різного рівня. Економічний аналіз дає змогу приймати правильні управлінські рішення для стійкого та ефективного функціонування підприємства.

Економічний аналіз - це засіб створення інформації, дослідження функціонування та резервів виробництва підприємств, він дає оцінку стану аналізованого об'єкта, є базою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, допомагає визначити напрями підвищення ефективності діяльності та дає змогу спрогнозувати розвиток у майбутньому. На початку свого розвитку та становлення економічний аналіз був пов'язаний тільки з обліком та статистикою, однак з поглибленням економічної роботи на підприємстві виникає необхідність виділення аналізу як окремої системи знань, що вивчає господарські процеси, їх взаємозв'язок, взаємозалежність і взаємозумовленість [2]. В сучасний період на практиці найчастіше застосовуються такі види економічного аналізу, як оперативний, інвестиційний, інноваційний, діагностичний, аналіз фінансового стану, стратегічний, маркетинговий та функціонально-вартісний. Розвиток технологій створює необхідні умови для вдосконалення оперативного аналізу роботи підприємства. Оперативний аналіз дозволяє визначити відхилення поточних показників від регламентованих, причини і можливі наслідки таких відхилень, розробити механізм швидкого втручання у господарські процеси з метою забезпечення ефективного функціонування [1]. Тому результати оперативного аналізу дають можливість корегувати оперативні і поточні плани. Світова практика показує, що більшість підприємств, що досягли високих результатів у бізнесі використовують стратегічний аналіз у своїй діяльності. Як складова частина процесу стратегічного управління, він забезпечує дослідження зовнішнього і внутрішнього середовищ, оцінку наявних ресурсів, а також формування місії та стратегічних цілей підприємства. Застосування стратегічного аналізу дасть змогу вирішити довгострокові глобальні проблеми для посилення конкурентоспроможності підприємства та його ринкової привабливості. До найбільш ефективних видів аналізу господарської діяльності відноситься функціонально-вартісний аналіз. Він дозволяє виявити резерви економії матеріальних, трудових і грошових ресурсів на виробництво продукції. Висока ефективність відноситься функціонально-вартісний аналізу в тому, що він є не тільки засобом зниження витрат, але також інструментом удосконалення прийняття управлінських рішень [4]. Економічний розвиток країни значною мірою залежить від рівня інвестиційної діяльності. Особливе місце посідає процес прямого іноземного інвестування. Саме іноземні інвестиції є джерелом ресурсів, яке може стимулювати розвиток національної економіки [5]. Найважливіше місце під час аналізу інвестиційної привабливості підприємств посідає оцінювання стану фінансово-господарської діяльності економічних об'єктів, оцінювання фінансових ризиків та вірогідності банкрутства. Тому виникає необхідність проведення інвестиційного аналізу привабливості підприємств для визначення виробничої і фінансової стратегії, що дозволить поліпшити фінансово-господарський стан та залучити інвесторів. Розвиток економіки країни залежить від рівня

інноваційної діяльності кожного підприємства. Впровадження інновацій є головним чинником забезпечення ефективної діяльності як окремих підприємств, так і економіки країни в цілому. Це обумовлює необхідність розвитку ще одного напрямку економічного аналізу – інноваційного аналізу. Орієнтація діяльності підприємств на продажу товарів, продукції, надання послуг зумовлює необхідність розвитку маркетингового аналізу. Він спрямований на вивчення ринків збуту, попиту на продукцію, її конкурентоспроможності, формування цінової політики підприємств. Маркетингові дослідження дають змогу формувати виробничу програму, визначати сферу та механізми ділового партнерства в забезпеченні ресурсами та їх використанні. У такий спосіб досягаються мінімізація втрат та максимальне використання сприятливих умов участі на ринку.

Загалом, для підвищення ефективності функціонування підприємств необхідне проведення комплексного діагностичного аналізу. Здійснення постійного моніторингу фінансового стану підприємства з метою раннього виявлення ознак його кризового розвитку є необхідним для формування та реалізації політики антикризового фінансового управління при загрозі банкрутства. Порівняння досягнутих результатів діяльності з даними за минулі періоди з показниками інших підприємств і середньогалузевими показниками, визначення впливу різних факторів на результати господарської діяльності, виявлення недоліків, помилок, невикористаних можливостей, дасть можливість покращити діяльність підприємства і досягти бажаних результатів у наступному періоді.

Сьогодні економічний аналіз являє собою систему, яка перебуває на етапі розвитку. З його допомогою розробляється стратегія розвитку підприємства, обґрунтовується вибір оптимальних варіантів управлінських рішень, здійснюється контроль за їх виконанням, оцінюються результати діяльності підприємства. Економічний аналіз стає вагомим інструментом в оптимізації облікової, податкової, інвестиційної політики підприємств. З розвитком ринкових відносин розширюються сфери його застосування. Тому сучасні аналітичні дослідження спрямовуються на:

- глибоке вивчення потреб ринку, вимог споживачів щодо конкурентоспроможності продукції;
- визначення пріоритетних напрямів зовнішньоекономічної діяльності;
- ефективність інвестицій;
- вивчення кредитної і конкурентної здатності суб'єктів господарювання всіх організаційно-правових форм власності [3].

Економічний аналіз є невід'ємним елементом у діяльності підприємств, оскільки дозволяє досліджувати їх функціонування, спрогнозувати розвиток у майбутньому, розкрити резерви виробництва, виявити напрямки підвищення ефективності діяльності і є базою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Список використаних джерел

1. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: навчальний посібник / Б. Є. Грабовецький. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 256 с.
2. Купалова Г. І. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. / Г. І. Купалова. — К. : Знання, 2008. — 639с.
3. Мішеніна Н. В. Економічний аналіз : навчальний посібник / Н. В. Мішеніна, Г. А. Мішеніна, І. Є. Ярова. – Суми : Сумський державний університет, 2014. – 306 с.
4. Ходарева О. О. Функціонально-вартісний підхід до управлінської діяльності: аналіз і контроль складних систем / О. О. Ходарева, Л. О. Шульга // Економіка промисловості. – 2011. – № 1. – С. 85–89.
5. Черниш С. С. Огляд методик аналізу інвестиційної привабливості підприємства / С. С. Черниш // Інноваційна економіка. – 2013. – № 5. – С. 87–92.